

Historian käsitys

Silloin kun ihminen kehityksessään on päässyt niin pitkälle, että hän tajuaa oman olemuksensa, että hän voi arvostella itseänsä ja niitä oloja, joissa hän elää, silloin on mielestämme ihmiskunnan kehityksessä saavutettu aste, jota ei ole vähäarvoiseksi katsottava. Silloin on ihminen vasta oikein tullut tuntemaan "hyvän" ja "pahan"; hän on entiseen verraten tullut niin sanoaksemme jumalan kaltaiseksi. Häntä ei enään sokeana johdata ja viskele tuntemattomat luonnonvoimat, kun hän on päässyt niiden herraksi siinä määrin, että hän vielä tarkemmin selvittämättömiäkin luonnonvoimia ja ilmiöitä osaa selittää samalla tavalla kuin jo tiedossa oleviakin. Häntä ei hämmästytä ja saata pois suunnilta ennen tuntemattomien taivaankappalten löydöt, sillä hän tietää, että avaruuden mittaamattomassa, rajattomassa meressä niitä on lukematon määrä. Häntä ei pelota salaisten luonnonvoimain, sähkön, höyryn y. m. olemassaolo, sillä hän on saanut ne kaikki tottelemaan itseään; alistanut ne palvelukseensa, tehnyt ne keinoiksi olemassaololleen.

Oli aika, jolloin ei tunnettu höyryvoimaa eikä sähköä. Oli aika, jolloin ei ollut rautateitä eikä höyrylaivoja. Kuinka vaikeata olikaan silloin meidän kehittyneisiin oloihimme verrattuna ihmiskunnan toimeentulo! Palata sellaiseen aikaan tuntuisi suurelta järjettömyydeltä, ja ihmistä, jos hän alkaisi särkemään koneita ja niitä vihaamaan, sanottai-

siin mielipuoleksi, jota hän epäilemättä olisikin.

Mutta ihmiskunnan historiassa tunnetaan monta vanhempaakin aikakautta. Saadaksemme selville kunkin eri aikakauden kehitysmäärän, on meidän tarkastettava ihmisten keinoja hankkia elantonsa. Kuvitelkaamme miellesämme aikaa, jolloin ihminen eli metsästyksellä, aseinaan nuija ja nuoli. Joku aikaansa ymmärtämätön runoilija meidänkin päivinä saattaa mahdollisesti ylistelläkin silloisten ihmisten oloja, mutta haluaisiko hän vaihtaa olonsa niihin, on kysymyksenalais-ta.

Eikä ihminen aina ole tuntenut nuolta ja jouta. Hän on hankkinut elantonsa muilla keinoin. Hän on elänyt hedelmillä, juurilla ja kaikella sillä, mitä hän on luonnosta valmiina löytänyt, kuten meidän päivinämmetsäeläimet. Hän on asunut luolissa, maanrotkoissa ja syvennyksissä on hänellä ollut suojaa myrskyjä ja petoeläimiä vastaan.

Sellainenkaan n. s. alkuihminen ei varsinaisesti ole ollut ihmisen ensimmäinen esivanhin, vaan me voimme nykypäivinä jo suu-remmoisella tarkkuudella seurata hänen sukujuurtansa yhä kauemmaksi, me voimme osottaa hänen eläneen sitä alemmalla kehitystasolla mitä kauemmaksi me tunkeudumme hänen menneisyytään tutkimaan.

Ihmisen oikeastaan sopisi olla ylpeä siitä, että häntä ei luotu, kuten meille vielä vanhat tarut kertovat, vaan että hän kehittyi

omalla voimallaan yläpuolelle kaiken n. s. elollisen maanpallollamme. Itse asiassa meille nykyajan ihmisille on hyödyllisenä ja huvittavana esimerkkinä menneisyyden käsityksistä itse luomistarujen olemassaolokin.

Ihmiset eivät ole aina palvelleet jumalia. Silloin kun he elivät luolissa ja söivät juuria, he eivät palvelleet kiviä eivätkä mitään näkyväistä tai näkymätöntä; heillä oli siksi ankara taistelu olemassaolosta, että se ei myöntänyt heille aikaa sellaisten kysymysten kuin oman alkuperänsä aprikoimiseen. Mutta sikäli kuin ihminen kehittyi, sikäli kun hän alkoi paimentamaan karjaa, viljelemään maata ja käymään sotia, sikäli kun tehtiin elämisen taistelua huojentavia keksinnöitä, sikäli tuli ihmiselle aikaa ajattelulle. Ja ellei ihminen koskaan olisi keksinyt raamattutaruja, köettanut löytää tyydyttävää selitystä olemassaololleen, ei koko oppi ihmiskunnan asteettaisesta kehityksestä pitäisi paikkaansa. Se olisi väärä. Jotta me tänäpäivänä voimme selvästi nähdä sen kehityksen taistelun, minkä ihmiskunta on läpi käynyt, on meidän edeltäjiemme täytynyt elämää käsittää omalla määrätyllä tavallaan.

Kehitys on aina ollut suhteellinen. Mikään tiedonhaara ei ole voinut olla toista paljoa edellä. Ihmiskunnan historia olisi meille ratkaisematon arvoitus, jos luolaihmiset samalla aikaa kun he elivät juurilla ja metsän marjoilla, olisivat eläneet järjestetyssä yhteiskunnassa, jossa vallitsi tavat ja lait, jossa oli päälliköitä ja heimoja. Me emme myöskään

saattaisi käsittää mitenkä ihmiset olivat voineet elää karjanhoidolla, käydä sotia, harjottaa kauppaa y. m. järjestymättä heimoihin, joukkoutumatta. Ihmeellinen, selittämätön arvoitus olisi meille ihmiskunnan historia, jos kerrottaisiin joidenkin kansojen eläneen sangen alkeellista taloudellista elämää samalla aikaa kun heillä olisi ollut henkinen elämä korkealle kehittynyt, tiede ja taide kukoistaneet. Me emme silloin ymmärtäisi kehityksen kulkuu, vaan me todellakin olisimme taipuvaisia uskomaan jonkun korkeamman, näkymättömän voiman tanssittavan ihmistä tahtonsa mukaan.

Mutta kun me ymmärrämme, että ihmiskunnan kulku on ollut hiljaista, asteettaista eteenpäinmenoa, niin me löydämme tyydyttävän selityksen kaikille historian tapahtumille. Me ymmärrämme, että ihminen ei ole voinut soittaa kanteletta silloin kuin hän on luolissa asunut, vaan että hänen soittonaan on ollut myrskyn ulvonta ja petojen kiljunta. Me ymmärrämme, että ihmiset eivät ole voineet asua rauhassa ja sovussa keskenään kun on ollut riita laidunmaista, kalavesistä, kun on ollut eri heimojen eduista kysymys. Me käsitämme myöskin, että yhteiskunnallinen, sosiaalinen omistus ei ole ollut mahdollista, kun siltä on puuttunut kaikki edellytykset.

* * *

Me toistamme sen useasti lausutun väitteen, että mitään ei löydy paikallaan pysyvää, vaan että kaikki on lopullisesti ehdot-

toman kehityksen pakon alaista. Ja me olemme iloisia, että taantumus lopullisesti ei olekaan mahdollista.

Kuten kymmenen vuotta sitte, olot olivat toiset kuin mitä ne ovat tänäpäivänä, niin ne kymmenen vuoden päästä myöskin tulevat olemaan toiset kuin mitä ne nyt ovat. Siihen ajaa kehityksen pakkolaki. Joku ehkä halua väittää, että meidän aikamme on taantumuksen aikaa. Onko taantumisen ilmaisu se, että ihmiset keksivät lentokoneita? Onko taantumista se, että keksitään langaton sähköttäminen, että kaivetaan kanavia poikki maanosien, että suuret erämaat kastelun kautta muutetaan hedelmällisiksi viljelysmaiksi, että keksitään radiumi, että keksitään historian selittämistapa, että ymmärretään ihmisen alkuperä, että ihmiset lakkaavat uskomasta jumaliin? Siinä on muutamia tosiasioita sille, joka luulee ihmiskunnan taantuvan.

Ymmärtäessämme historiaa, me ymmärrämme omankin aikakautemme. Me teemme seuraavan väitöksen: Yhtä mahdotonta kuin oli entisajan paimentolaisten käyttää kulkuneuvoinaan ohjattavaa ilmalaivaa, yhtä mahdotonta on meidän aikakautemme kehittyneen, sosiaalisen yhteiskunnan olla ilman sosialismia. Yhtä mahdotonta kuin sosialismi oli yksilöllisen tuotannon vallitessa, yhtä mahdotonta on yhteiskunnan, jossa vallitsee joukkotuotanto, yhteiskunnallinen tuotanto, olla ilman sosialismia. Kehityksen pakko ajoi ihmiset kapitalismiin ja kehityksen pakko ajaa heidät myöskin sosialismiin.

Olisi huvittava kuunnella porvarillista yhteiskunta-*"taitelijaa"* mitä hän arvelee ihmiskunnan tulevaisuudesta, edellyttäen että kapitalistinen järjestelmä ei tulisi häviämään, vaan päinvastoin lujuuttuisi, tulisi yhä kapitalistisemmaksi. Porvarienhan täytyy uskoa nykyisen järjestelmän olevan kaikkein parhaan mahdollisen, jota ei voi muuksi muuttaa, ja sentähden heidän täytyy, ollessaan porvareita, uskoa samojen muotojen aina vallitsevan.

Jokaisen vähänkin ymmärrystä omaavan työläisluokan jäsenen täytyy tajuta porvarien ajatusrakenteen ontouden; ja se on niin ontto, että se romahtaa usein ja silloin tulee miljoneereistakin sosialisteja. Porvarillinen maailmankatsomus ensi-sijassa on perintöä esi-isiltä — porvarit kun muutenkin ovat tottuneet perimiin, eivätkä he hevillä luovu perityistä käsityksistään. Toista on itsetietoisien köyhälistön; se on ollut kaikkina aikoina uudistuksellisinta ja kumouksellisinta joukkoa ja se on tänäkin päivänä itseasiassa määrääjänä niin käytännön kuin aatteen maailmassakin. Selvittäessämme syitä porvarien vanhoillisuuteen, on meidän huomioon otettava, että heidän aikansa, milloin se ei ole kulunut mässäyksessä, on kulunut köyhälistön riistämässä. Porvarit eivät koskaan ole tunteneet solidarisuutta kaikkien ihmisten kanssa, vaan etujensa puolesta ainoastaan oman riistäjäluokansa. Ja silloin kun porvari saa elantonsa työläisiltä, sen täytyy tulevaisuuden kuvissaankin käsitellä ihmiset jaetuksi kahteen luokkaan: omistavaan ja työvä-

enluokkaan. Vapaamielisiksi porvareiksi sanotaan niitä, jotka haluavat hiukan muuttaa työväen ja vallitsevan, riistäjäluokan keskinäistä suhdetta n. s. uudistuspyrinnöillään, mutta heidät tunnetaan porvareiksi siitä, että lähemmin heidän teorioitaan tarkastaessa havaitsemme heidän tahtovan edelleenkin säilyttää molemmat luokat entisellään: he eivät tahdo hävittää kapitalismia eikä palkkaorjuutta. Porvarillisten vanhoillisin aines taas puolestaan ei tahdo tehdä mitään; se on liian ennakkoluuloinen ja tietämätön mihinkään muuhun paitsi istumaan valtansa satulassa. Ja huvittavaa on, kun he lapsellisesti luulevat voivansa istua siinä ijankaiken! He ovat sokeita. Kuta lähemmäksi tullaan sosialismia, sitä lujemmin luulevat he satulassa istuvansa. He ajavat kapitalismin aasilla, jolta nyt jalat horjuvat, mitä sitte läheisessä tulevaisuudessa. Ja ennen pitkää se aasi lankeaa polvilleen ja nuhtelee Bileamia; ja silloin Bileam eli porvari sormi suussa kysyy: mitä on tehtävä? Toisin sanoen, kun seuraa vaikeampia ja vaikeampia teollisuuspuolia, jotka johtuvat liikatuotannosta ja työläisten ostokyvyyttömyydestä, silloin horjuu kapitalismi-aasin jalat. Amerikassa on siihen jo alkutanssi tapahtunut paniikkivuonna 1907 ja yhtämittaa siitä alkaen. Seuraavat teollisuuspuolat tulevat luonnollisesti olemaan aina vaikeampia ja lopulta porvarillisen, kapitalistisen viisauden mahdottomia ratkaista. Jos ei ennen, niin silloin tarttuvat työläiset vakavin kourin ohjaksiin; se on heidän vuoronsa. Ihmiskunnan

historiassa ei ennen ole koskaan sellaista tapahtunut, se se juuri pelottaakin kapitalisteja, panee vapisemaan, ja syytä on kapitalisteilla pelätäkin.

Jos kapitalistit edelleenkin tahtoisivat vallassa pysyä, olisi heidän ensityöksi tehtävä mitättömäksi kapitalistisen aikakauden kestäessä saavutettu korkea teollisuuden ja tuotannon kehitys. Heidän olisi palattava kapitalismin alkuajoille, jolloin ei tunnettu pääoman eikä tuotannon keskittymistä, jolloin tuotanto oli pientä nykyiseen verraten. Heidän olisi alettava särkemään rautateitä, tehtaita ja jättiläiskoneita ja taas alettava niitä uudelleen rakennuttamaan. Mutta se on heille sula mahdottomuus.

Kapitalistit luulevat olevansa joitakin suuriarvoisia tekijöitä. Mutta kun me lähemmin tarkastelemme heidän tekijävoimaansa, alenee heidän arvonsa silmissämme, kuten osakkeet heidän keinnottelupörsseissään. Ei tarvita viisasta ihmistä elämään laiskuuudessa ja velttoudessa; siihen päinvastoin tarvitaan henkisesti ja ruumiillisesti rappeutunutta ihmistä.

Että kapitalistit ovat vallankukkuloilla, ei johdu heidän neroudestaan säilyttää asemansa, vaan järjestelmän edullisuudesta heille sekä työläisten järjestyttömyydestä, tietämättömyydestä. Lapsikin voi sanoa hallitsevansa linnoitusta, kun sitä ei häneltä kukaan yritäkään pois ottaa, vallottaa. Järjestelmä on heidät seulonut pinnalle keveän, rasvaisen aineksen, eikä ole heidän ansionsa että he siellä ovat.

Omituisinta on, että kapitalistit luulevat voivansa pysytellä valtansa huimaavassa korkeudessa ijankaiken! He eivät ymmärrä

elämää; he eivät ymmärrä historiaa. Mutta he tulevat sen vielä ymmärtämään.

Martin Mattila.

Papit rikollisuuden palveluksessa

Pastori Richeson

Varjelkaa äidit tyttäriänne joutumasta taivaan agenttien lumoihin!

Uskonnon varjossa on kaikkina aikoina mitä suurimmat lurjukset ja roistot harjottaneet rikollisuutta. Kirkon pyhätöt ovat olleet haureuden harjoituspaikkoja, saarnatuolit murhan ja ryöstön palveluksessa. Alttarin päällä roikkuu aivan oikein hirteenvedetyn äpäran kuva, kai-

ken sen saatanallisen konnuuden sympoolina, mitä uskonnon takana piilee.

Pappiskauhtanoihin ja munkkikaappuihin verhottujen roistojen rikosluettelo on julmin, saataisin sekä laajin senlaatuista tekeleistä. Mutta kuka sittenkään voi kertoa kaikki pirullisuudet, mitä kristinuskon siipien suojassa on tehty. Kuka tietää kaikki raiskausjutut, murhat ja petokset, mihin pyhät rippi-isät ovat syyllisiä.

Isä Aaprahamin piikansa maakaamisesta, hänen pojanpoikansa monivaimoisuudesta, pyhän Davidin vaimojen ryöstöstä, kuningas Salomon haaremista ja itse pyhän hengen huorinteosta on kulunut paljon aikaa.

Jumalan sijaisena on sittemmin istunut pyhällä paavinistumella noiden suurten huorapukien uskollisia apinoita. Taivaan avaimia on hoitanut ihmishuamussa ilmestyneet ilkoperkeleet. Uuh! sitä inhoittavaa saastaa, mitä nuo "pyhässä" Roomassa asuvat villipedot ovat levittäneet kautta maailman ja läpi vuosisatojen.

Ja yhä vieläkin on ihmisiä, jotka rakentavat kirkkoja pahei-